

10
III. évfolyam, 49. szám.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre - - - - - 12 korona
Félévre - - - - - 6 korona
Negyedévre - - - - - 3 korona
Egyes szám ára - - - 8 fillér.

Telefon szám 6.

HATÁRŐR

UJVIDÉK,
1907. május 8, szerda.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ujvidék, Ferencz József-tér

Kéziratokat nem adunk vissza

Megjelenik szerda, péntek
és vasárnap reggel.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Árvéd gróf.

Eltéphetlen gyökérszálak.

Irta: Ballagi Aladár, egyetemi tanár, orsz. kép.

A magyar embert hazájához ezer gyökérszál fűzi. Erősebbek és finomabbak. Hajszálvékonyak és hajókötélvastagságúak. A nyelv, a származás, az itthonmaradt rokonok, az itthon eltöltött keserű évek. A szeretet és szerelem édes emlékei, a vallás közössége, a szülők sirhantjai, vagy korán elvesztett gyermek koporsója. De mindenekfölött az elhagyott föld sóvár szeretete.

Ez a hazaszeretet háborog most a három-négyezer tengeri mérföldnyire vetődött magyar szivekben. S ez mivel csodákat, amint erről közvetlen értesülést nyertem.

Egy részük, mint Csaba vezér hunjai, a Hadak Utján akar visszatérni, hogy segítségére siessen szorongatott testvéreinek. — Harci nótájuk már megvan, melyet utcaszerte dalolnak Trentonban:

Most nyílik a piros rózsa bimbója,
Ki van tűzve édes hazám zászlaja,
Sok száz legény fölesküszik alája,
Hacra kész, hogy szabad legyen hazája.

Más részük, aki magáévá tette a yankee-k gyakorlati észjárását, azt kívánja, hogy a megalakuló forradalmi bizottság bocsásson ki haladéktalanul amerikai magyar aranyjaradék kötvényeket a nemzetiségi alap megteremtésére.

A magánadakozás is megindult. Perényi Béla 500 dollárjától, tanulók néhány centnyi zsebpénzéig a legkülönbözőbb ajánlatok közzöletnek az amerikai lapokban. Pennsylvániai Oneidában a munkások havi 1 dollárra kötelezték magukat.

Vezérek a papok és a szerkesztők. A katolikus papok közül különösen

Perényi László és Böhm Károly buzgókodnak. A független reformátusokat Kallassay Sándor és Kovácsi Miklós István vezeti; de az ugynevezett „becsatlakozottak“, a szubvencionált magyar egyház lelkeszei lanyhák, nehezen mozdulnak.

Ujságjaik közt a clevelandi Szabadság, a Magyar Napilap, a Magyarok Vasárnapja; a newyorki Bevándorló, az Amerikai Magyar Népszava és a pittsburgi Reformátusok Lapja izzó lelkesedéssel tették magukévá ügyünket. Pontos értesülés céljából állandó összeköttetésben vannak az északkeleti megyék néhány kiválóbb politikusaival és Zseni Józseffel, ki az Orsz. Nemzeti Szövetség megbízásából vitte volt a turulos magyar zászlót közéjük.

Egymást érik a „császári forradalom“ „a kétféjű ragadozó“ ellen rendezett meetingek. „Központi szervezet“ és különböző bizottságok alakították a magyar alkotmányos szabadság védelmére.

Egyesek föladatukul tüzték ki, hogy — risum teneatis — a mi külügyi képviselőnk, Hengelmüller washingtoni nagykövetnek az angol és németnyelvű sajtóra gyakorolt rosszindulatú befolyását ellensúlyozzák. A nagyítóke lapjai, a szerföltött elterjedt New-York Times és a New-York Sun, tele tüdővel fújják a bécsi diplomata nótáját. De már a New-York World, a Pittsburg Dispatet és a Cleveland Leader határozottan a nemzeti álláspont mellett bontottak zászlót. S egyik honfitársunk érdeme, hogy a velünk szemben mindaddig tartózkodó, igen tekintélyes New-York Tribune is melegebb hangon kezd szólni törekvéseinkről.

A közérdeklődés „Kossuth népe“ iránt mindenütt nyilatkozik. A tengertuli magyarság pedig, mint egy ember állott a talpra.

Nem is lehetett ez másként. Mert az amerikai kivándorlók, nagy többségükben — a nemzet szine-java. Nagy energia, nagy akaratérő kell ahhoz, hogy valaki bizonytalan jövő fejében neki vágjon annak a nagy utnak, mely elszakítja mindattól, ami előtte kedves volt.

Az amerikai magyarságnak kétharmada a Rákócziak és a Tökölyek tizenhárom vármegyéjéből való. Átöröklött szabadságérzet él bennök; s elhelyezkedve a szabadság honában, elképedve olvassák most, hogy szülőtte földjükön a törvény csak papiros, melyet akkor tépszét a hatalom, mikor neki tetszik.

Összehasonlítást tesznek régi és új hazájuk közt.

„Az amerikai polgár — írja a clevelandi „Szabadság“ — tudja, hogy tőle az állam semmit sem vesz el, ellenben mindent ad neki. Biztos megélhetést; tehetségeinek, munkabírásának, vállalkozási szellemének, vagyonszerző képességének tág teret és bő alkalmat. Ezenkívül tekintélyt, önérzetet és befolyást. Amerikai polgárnak lenni szerencse, hatalom és dicsőség. Természetes tehát, hogy minden ide települt nemzetbeli kivesszi a maga részét. — Ez az Egyesült-Államok mesésen növekedő nagyságának titka.“

Valóban igaz, amit Laboulaye mond, hogy Amerikában a polgár a legelső naptól fogva megszokja szeretni az államot, mint saját tulajdonát és ez által

Tisztító tűz.

— A Határőr eredeti tárcája. —

Irta: Fehér Jenő.

Személyek: Elsa, Tódor.

(Izlésesen, de fényűzés nélkül berendezett szoba. Elza az asztalhoz támaszkodva áll s némi ijedtséggel az ajtóra mereszti szeméit, a melyen Tódor lép be. Egy percig szótlánul állanak szemközt egymással.)

Elza: Ön azt írta, hogy beszélni óhajt velem, báró ur. Mit kíván tőlem?

Tódor: (zavartan) Valóban . . . azt irtam . . . és . . . és köszönöm, hogy szives volt engem fogadni.

Elza: (hidegen) Oh nem jár érte különös köszönet. Mindenkit, akinek beszélni valója van velem, szivesen fogadok. (Kezével int Tódornak, hogy foglaljon helyet, de ez nem moccan a helyéről.)

Tódor: Nagy fájdalmat okoztam Önnek!

Elza: Az régen volt . . . Elmúlt . . .

Tódor: Tegnap mult egy esztendeje. Jegyesek voltunk. Ön gazdag volt s én, az elszegényedett báró, (az ön hozományával akartam újra fényesre csiszolni a hétágu koronát, mely az idők zivatarában megfakult. Ekkor történt, hogy megboldogult édes atyja . . .

Elza: (megindultan) Szegény jó apám!

Tódor: . . . egy éjszaka elveszítette a tőzsdén vagyona legnagyobb részét és nem akarván túlélni a csapást, fegyvert emelt önmaga ellen.

Elza: (zokogva) Istenem, istenem! Hát ezért jött, hogy feltépje a sebeit?

Tódor: És én elkövettem a leggyalázatosabb tettet, a mit az ember csak képzelhet: gyáván meghátráltam a házasság elől.

Elza: (erőt véve magán) Szabadságában állott.

Tódor: Hitvány voltam és megvetést érdemeltem. Könnyű lenne ma azt mondanom, hogy a rokonaim befolyása alatt állottam, hogy ők voltak, akik ingatag lelkemet tévutra vezették, akik rettentő képekben festették le előttem a szegénységet, a nyomorúságot s rávettek, hogy a gyűrűjét visszaküldjem. Én nem mentegtem magamat. Hiszen a férfinék, ki a végzettől erős lelket, önálló akaratot kapott, nem szabad a legelső szellőfúvásra nádként hajladoznia. Gyönge voltam. Ha lett volna mellettem egy meghitt, jó barát, egy szerető testvér, aki felvilágosított volna arról, hogy milyen aljasság, milyen feneketlen gonoszság az, a mit tesztek, higgye el, másképen történt volna minden.

Elza: Jobb, hogy így történt. (Büszkén) Sohasem tudtam volna elviselni azt a tudatot, hogy ön könyörületből, vagy éppenséggel azért tartott ki mellettem, mert így kívánta a gavalértempó.

Tódor: Az eset után nyomban elutaztam. Jobb időkből maradt egy kis viskóm az erdélyi határon. Odamentem. Vállamra vettem a puskámat és naphosszat vadászgattam. Elfogott a vadászszemvédély. Jól éreztem magam az idők

félhomályos rejtekében, a hol senki sem zavart, a patak partján, a hol nem hallottam egyebet, mint a víz csöndes, dallamos mormolását. Ebben a magányban, az istenadta természet csodás harmóniájában ismét megtaláltam önmagamat. Lelkemnek megtépett foszlányaiból, mint a tűndéregék üstjének párázatából, egy csodaszép leány alakja kelt ki, és fagyos gunnyal, megvető mosolylyal nézett le rám. Gyakran felugrottam, hogy megragadjam hófehér kezét, hogy átkaroljam karcsu derekát, lecsokoljam ajkáról a fagyos gunyt, a mely szinte megőrzített, de a kép hirtelen tovasiklott, eltűnt s én a pusztalevegőt fogtam át csupán. Egy ilyen látomás után egyszer összeestem, s alkonyattól hajnalig alétan feküdtem az erdő nyirkos talaján. Arrajáró emberek rám letek s a vállukon vittek haza. Hetekig feküdtem utána lázálomban, nehéz, veszedelmes kórban. Az a jó paraszttasszony, aki betegségemben ápolta megmondhatója, hogy a belső tüztől eltikkadt ajkam szünetlenül az ön nevével suttogta, az ön bocsánatát esengte.

Elza: (megindultan) Én megbocsátottam önnek. Nyugodjunk meg a végzetben.

Tódor: Nem azért mondom el mindezt önnek, hogy könyörületre bírjam és bocsánatát kérészkoljam. Tudom, hogy ön jó, nemes, nagylelkű, s az emberi gyarlóságokkal szemben végtelenül elnéző. De én nem érem be ezzel. (Könyörgő hangon) Elza könyörgöm, ha van még a szívében egy szikrája annak az érzésnek, amelynek részese voltam, ha van még a lelké-

elsajátítja azt a jogosult büszkeséget, mely a köztársaságok erejét és erényét képezi.

S mit látnak nálunk?

Látják vad tombolásban a Leviathant, amaz ó-testamentomi szörnyeteget, melyel Hobbes „a mindent felfaló állatot” jelképezte.

Ez az, ami Amerikában szakadt véreinknek kezébe adta a vándorbotot. Ezt okolják, hogy a tejjel-mézszel folyó Kanahánban nem jutott nekik biztos megélhetés. Mert itt jelen van a caesarizmust jellemző szertelen militarizmus és központosítás, többé-kevésbé az államtól függ a vallás, a nevelés és a községi szervezet s a vagyonszerző képességet előli az állam, mint nagyvállalkozó „kétfejű ragadozó.”

A magyar és az amerikai állami- és társadalmi rend közti különbséget így ítéli meg az Amerikába szakadt magyar ember — közvetlen tapasztalatból. Az ő szabadsága életszokás és életszükség s ezt szeretné közölni velünk, hogy irott alkotmányunkat elevenné, ténylegessé tegye.

Szabadságszeretetének forró rokonszenvével fordul felénk, amit nagy örömmel és megnyugvással viszonzunk. El vannak szánva támogatni bennünket minden erejükkel. Csak testük vált meg tőlünk. Lelkünk velünk van a megpróbáltatások ezen nehéz napjaiban.

Amerika kenyéradó otthonuk lett, de nem hazájuk. Magyar embernek csak egy igaz hazája van és lehet: az az egyetlen, az az édes, melyhez eltéphetlen gyökérszálak fűzik mindhalálig!

Rossz városi gazdálkodás.

Mennyi is lesz a jövő évi pótdadó?

Csináljunk városi ellenzéket!

Ujvidéknek minden irányban való visszamaradottsága miatt kétségtelenül nem alaptalanul teszi felelőssé a közönség a városi tanácsot. Mindenki belátja, hogy rövid idő alatt nem lehet a mult összes bűneit, mulasztásait jóvátenni és városunkat a rohamos fejlődés útjára vezetni. Boszorkányságot nem kívánunk a városi tanácstól sem, de megkívánjuk, hogy a város törvényhatósági bizottságának határozatait végrehajtsa és ezáltal

ben egy csöpp hajlandóság hozzáam, feledje el a multat, izzé el magától, mint egy rossz álmot, és legyen újra az enyém, mert nem tudok élni nélküle. Szeretem Önt Elza, szeretem, bűnbánó szívem egész hevővel, a boldogtalanság tüzeiben megtisztult lelkem édes reménységével.

Elza: (szelid mosolylyal) Lám ön még mindig a régi. Az önzése vitte el mellőlem és az önzés hozta vissza. Akkor jótét után vágyott, most a boldogságot kergeti.

Tódor: A boldogságot! Ha önt nem tehetem azzá, lemondok róla. Az önzés nem bír lemondani.

Elza: S ön tudna?

Tódor: Van olyan élet is, mely örökös kalvária.

Elza: Szótlan megadással hordani a keresztet, — ebben van a lemondás fenséges ereje.

Tódor: Akkor hát hordozni fogom, a mig terhe alatt össze nem roskadok. Isten önnel! (Az ajtó felé indul)

Elza: Isten önnel! (Látva, hogy Tódor a kilincsre teszi a kezét) Tódor!

Tódor: Elza!

Elza: Meggyőződtem róla, hogy ön lemondani is tud. Tehát nem az önzés hozta vissza.

Tódor: A szívem hozott vissza, amely gyötrelmek árán rászolgált a boldogságra. Elza! Remélhetek?

Elza: Ha megférek abban a kis viskóban én is...

Tódor: Életem! Boldogságom!

necsak passiv, de aktiv tényezője legyen a nagy áthasonítási munkának.

Azalatt pedig azt vesszük észre, hogy a városi tanácsban egy bizonyos fokú közönyösség uralkodik. Tavaly óta a városi törvényhatósági bizottság közgyűlési termében a hazafias szerb radikális párttal koalizált Polgári párt, — mely uralkodó részben a függetlenségi párt tagjaiból áll, — van nagy többségben és így a város fejlődésének irányítása, nemkülömben a város gazdálkodásának ellenőrzése ennek a többségi pártnak becsületbeli kötelességét képezi.

A *Határőr* mult számában leközlöttük azt a belügyminiszteri véghatározatot, mely az ideai költségvetésnek tavaly szeptember hónapban lefolyt tárgyalása kapcsán felmerült jogos és súlyos panaszok ügyében sürgős és részletes jelentést kér. A miniszteri leirat adatai cseppet sem leptek meg bennünket, hisz ép a *Határőr* tette azokat legelsőnek szövé, de mégis, mikor a felhalmozott panaszokat így egy csoportban látjuk, meg kell döbbennünk, hisz azok ijesztő képét adják annak a gazdálkodásnak, mely a városházán eddig uralkodott. És mikor a megdöbbentő adatokat olvassuk, akaratlanul is felvetődik a kérdés, javultak-e azóta az állapotok, jobbak-e azok ma, amikor a régi mulasztások ellen a Polgári párt erős irtó háborút indított?

Önmagunkat ámitanók, ha igennel válaszolnánk. Nem javultak azok sokkal, még ha egyes irányban szemmel látható javulás tünetei mutatkoznak is. Városunk közönsége régóta tisztában van azzal, hogy rengeteg a mulasztás, amit a város fejlődésében pótolni kell. Tisztában van azzal már mindenki, hogy mik azok a feladatok, amelyeket meg kell oldani. A *Határőr* legutóbbi Teleki-számában „Ujvidék jövője” címmel megirtuk a jövő fejlődés érdekében való teendőinket. De amikor azt vitatjuk, mit kell csinálnunk, nem szabad figyelmen kívül hagyni az érem másik oldalát sem, *honnan vegyük azt a rengeteg sok pénzt*, ami ehhez kell? A fedezetet eddig automata módjára csak kölcsönök felvételének megszavazása által tudtuk előteremteni. Egyetlen közgyűlésünk sem volt, hol kisebb-nagyobb kölcsönt ne vettünk volna fel. Néhány nap mulva *egy millió* kölcsön ügyében fog a városi törvényhatósági bizottság dönteni. Igaz, több olyan nagy horderejű intézkedést és határozatot hoztak, mely hivatva van városunkat a kulturvárosok sorába besorozni. De pénzről csak kölcsönök után gondoskodhatunk. És ha ez soká így megy, a város az anyagi tönk szélére jut. Megbukunk könyörtelenül és feltartóztatlanul.

És ezzel lejárhatja magát a függetlenségi párt is, hisz ma az ő kezében van a hatalom. A függetlenségi pártnak azonban itt Ujvidéken sokkal nagyobb és fontosabb hivatása van: hazafias őrszolgálat, semhogy a lejáratast szótlannal eltűrje. Pedig, ahogy ma a városházán gazdálkodnak, ennek ez lesz a vége. Ép ezért a függetlenségi pártnak és a Polgári pártnak kötelessége ez ellen tiltakozni és rámutatni a mai gazdálkodás hibáira és idejekorán a felelőséget arra hárítani, akit a mai viszonyok miatt terhel. És ez a városi tanács. Nehéz munkát végeztünk, amikor a függetlenségi pártot megerősítettük és hatalmassá tettük és nincs kedvünk annak kivégzését szótlannal tűrni. Sőt ellentállunk és megakadályozzuk a lejáratast.

Mint gazdálkodnak ma a városházán?

Kész-e már a szervezeti szabályrendelet, mely idestova kilenc hónapja készül? Nem! A város gazdasági életében most nagy áthasonulások történnek! Egész sor új intézmény létesül. Van saját mérnöki hivatalunk és volt-e a kisebb kaliberű munkákon kívül egy is, amikor a város a két mérnök mellett drága pénzen nem lett volna kénytelen külön mérnöki szakértőket hozatni? Nem. Meg van-e már a miniszter által is megsürgött városi törzskönyv? Nem. Alljon ki a placra a városi tanácsnak az a tagja, aki csak megközelítőleg megtudja mondani, hogy mennyi vagyona van a városnak? Szeretnők azt látni, aki ezt megtudja mondani. Van-e városi leltár? Nincs. Ha egy grájzleros nem vezet könyveket, megbüntetik és ha megbukik, be is csukják ezért! És a város ma is törzskönyv nélkül áll.

Amikor azt látjuk, hogy a gőzeke szán-

tásánál a városi tanács több tagja napokon át, sőt heteken át ott áll a gőzeke mellett és nézi a felszántott barázdákat, akkor nincs idejük arra, hogy a törzskönyveket megfektessék. Ellenőrz-e már valaki a gázgyári órákat? Megfelel-e a nyomása? Nem. Mert tudja isten, mikor fogjuk azt megváltani, évekkel előbb már nem nézünk annak utána. Előáll-e már a városi tanács nagyobb szerű új jövedelmi forrásokkal? Igen, eggyel: a mérlegelésről szóló szabályrendelettel, mely ép a legszegényebb osztályt sújtja még jobban és amely szabályrendeletet a törvényhatósági bizottságnak fellázadt jogérzéke elsepert! Bitang-ságban van-e még az a 3477 hold föld? Igen! Egyre új terhek hárulnak a városra és nincs új jövedelmi forrás. A pótdadó pedig felfelé megy, mint borban a gyöngy és a polgárság azalatt tönkre megy. Ez a helyzet, melyről segíteni kell. Ennek pedig egyetlen módja van, hogy városi ellenzéket csinálunk. Erre égetően szükség van. Ma nincs a torony alatt ellenzék. Egészséges törvényhatósági élet csak akkor lesz lehetséges, ha ellenzék lesz. Nem szörszállhasogató, veszekedő, kákán csomót kereső ellenzék, de nem is amolyan tedd ide, tedd oda ellenzékre, hanem erős ellenzést teljesítő ellenzékre van szükség. Ha pedig kell, csináljuk meg mielőbb, míg nem késő. Mert azt látjuk, hogy a városi tanács a függetlenségi pártot és a jelenlegi többséget lejárhatja. Ez ellen tiltakozunk. Idejekorán, nem az utolsó percben, hanem még akkor, amikor a felelőséget még elhárítjuk magunkról.

Igazságtalanságot követnének el, ha *Balla Aladár* dr. kiváló érdemeit el nem ismernék. Amióta a város főispánja, többet tett, mint az összes eddigi főispán együttvéve. De az ő hatalma is határos. Az autonómiát nem akarja megsérteni, mert minden jogot tisztel és ezek közt legelsőnek a város önkormányzatát. És mit használ az ő erélyessége, alkotási vágya és tudása, ha a tanács nem teszi meg a kötelességét. Tegye meg a városi tanács is a kötelességét, akkor nem lesz baj, de amíg nem teszi meg, bennünket az ellentáborban fog találni.

Az ujvidéki példa.

Az óbecsei testvéresülés.

A *Határőr* mult számában már rámutattunk arra a az örvendetes eseményre, hogy Óbecse magyar-szerb lakossága, okulva és tanulva az ujvidéki példából, tesrvéres együttérzéssel egybeforrva harcol magyar hazánk szabadságáért. Ennek külsőleg is kifejezést akarván adni, e hó 12-ére vasárnapra nagy-szabásu együttes népgyűlést hívtak egybe, melylyel az Ujvidéken megkezdett művet gondos szeretettel fogják továbbépíteni és a magyar-szerb barátkozás eszméit a Tisza partján is terjeszteni. A népgyűlés a következő felhívást bocsájtotta ki:

Felhívás

az óbecsei választókerület polgáraihoz.

Polgárok!

Szomorú szívvel tapasztaljuk, hogy Magyarország még mindig Ausztria hatalma alatt szenved és hogy Magyarország polgári vallás és nemzeti különbség nélkül Ausztriának szolgálatnak millió pénz és véráldozatot.

És ez mindaddig fog tartani, míg Ausztriával közösségben élünk! Népünk addig boldog nem lesz, míg a láncot, amely Ausztriához köti, szét nem tépi.

Magyarország addig önálló és független nem lesz, míg ki nem vivja közgazdasági függetlenségét. Pedig csak abban az országban lakhat boldog nép, a mely gazdaságilag nincs lekötve egy másik ország által. Ausztria pedig a mi népünket gazdaságilag teljesen kizsaratja.

Polgárok! Meddig hordjátok száz és ezer millióitokat az osztrák kamrájába, mikor az a ti verejtékes munkátok gyümölcse; meddig akartok rabok lenni, mikor szabadak lehettek?

Igen, szabadok lehettek, mert éppen most érkezett el a szabadulás ideje, mikor az átkos osztrák bilincseket lerázhatjátok és ez által gazdaságilag szabaddá, boldoggá válhat Magyarország minden polgára!

A gazdasági szerződés Magyarországgal és Ausztria között most járnak le. A magyar

kormány most tárgyal az osztrákkal. Az osztrák ismét megrontásunkra törekszik!

Polgárok! Magyarország minden polgárának talpra kell most állni! Tiltakoznunk kell az újabb szerződések ellen. Elég volt már az osztrák járomból!

Mi azt akarjuk, hogy teljesen szabad és gazdaságilag is önálló, boldog nép lakja ezt az országot, azért minden erőnkkel azon legyünk, hogy Magyarország ne kössön Ausztriával se szövetséget, se szerződést!

Tiltakozó szavunknak el kell jutni a miniszterhez és az országgyűléshez.

Ezt pedig csak úgy érhetjük el, ha nyilvános népgyűlésben írásba foglaljuk, hogy mit akarunk, mit az adóval agyonterhelt nép!

Miután az osztrák törekvések ellen minden hazafinak küzdeni kell, azért az óbecsei szerb radikális párt elhatározta, hogy ebben a mozgalomban csatlakozik az óbecsei függetlenségi párthoz. — Ezen célból 1907. május 12-én (szerb április 29.) délelőtt 10 órakor Óbecsén a szent István téren *együttes népgyűlést* tartunk és követelni fogjuk, hogy a magyar kormány törvényes jogával éljen és állítsa fel: az önálló magyar jegybankot; teremtsen meg az önálló vámterületet és tiltakozni fogunk minden olyan törekvés ellen, amely az Ausztriával való szövetséget meghosszabbítani akarja.

Polgárok! Ezen a népgyűlésen úgy az országos függetlenségi párt mint a szerb radikális párt képviselheti magát és több szónokuk által kifejtik mindazon sérelmeket, amelyek Magyarország közgazdaságát érték.

Jöjjetek ezrével a gyűlésre, jöjjetek mind el magyarok és szerbek, hogy együttes erővel harcoljatok sorsotok javításán, jöjjetek valamennyien az egész kerületből, sőt a messze vidékről is, akik a szabadságért, a nemzet boldogságáért és a haza függetlenségéért küzdtek. Jöjjetek, hogy lássa ország-világ, hogy se magyar, se szerb az osztrák igát tovább tűrni nem akarja és jöjjetek el mind, hogy a magyar-szerb testvériség megpecsételésének örömmünepén részt vegyetek.

El ne felejtsetek, hogy sorsotok most a ti kezetekbe van letéve, azért ha boldogok akartok lenni e hazában, úgy csak egy jeszavatok legyen:

Magyarország állami és közgazdasági függetlensége!

Óbecsén, 1907. május 3-án.

Az óbecsei függetlenségi párt nevében:

Szonomár Elek elnök, Dr. Varró János, ifj. Zsótér Andor társelnökök, Tary István, Csezák Mihály, Zsótér Zoltán, Pandek Antal, Knecht András, Göndör Ferencz alelnökök, Dr. Müller Károly ügyész, Palásthy Fábian titkár, Neogrady József jegyző.

A szerb radikális párt nevében:

Belić Acza elnök, Kehity M. Péter társelnök, Milovanov L. Sándor, Velimirov Vlada, Milovanov Szavetozár, Drazsits Kosta, Milovanov Draga, Relyin Mita, Zsivkov Vászsa Andricsin, Thanasijin Mladen. Kadity Sztevan, Avramov Joczsa választmányi tagok.

Az óbecsei szöveget az ujvidéki riadó visszhangja. Az ujvidéki függetlenségi párt a vasárnapi óbecsei népgyűlésen küldöttségileg fogja magát képviseltetni. Jelentkezni lehet lapunk szerkesztőségében, hol a részletek is megtudhatók.

HIREK.

Színházi heti műsor. Szerda először: Don Cézár, operett. Csütörtök d. u. Romeo és Julia, tragédia; este: János vitéz, daljáték. Péntek: Eleven örök, operett. Szombat először: Déryné ifjasszony, színdarab énekekkel. Vasárnap d. u. Czigánybáró, operett; este először: Parasztszívek, tanyai történet.

Személyi hír. Balla Aladár dr. főispán kedd reggel hivatalos ügyben Budapestre utazott, a honnan ma este érkezi haza.

Új ügyvéd. Dr. Rózsa (Reitzer) Miksa ügyvéd, földink, ügyvédi irodája székhelyét Péterréveről városunkba helyezte át és azt f. évi május hó 1-én Uri-utca 28. szám alatt (saját házában) megnyitotta.

Bíróságunk köréből. Csillag Róbert törvényszéki joggyakornok, bíróságunk jegyzői karának egyik szép tehetségű, tanult és ügyes tagja, a napokban tette le Budapesten jó sikerrel a bírói vizsgát.

Hűsmérgezés. Szombaton délután özv. Blumenreder Jánosné, Petőfi-utcai

lakosnő hirtelen rosszul lett, elájult és még mielőtt az előhívott orvosi segítség az eszméletlen nőt magához téríthette volna, meghalt. A hirtelen és felette gyanus haláleset persze az esetre irányította a hatóságok figyelmét, annál is inkább, mert *Blumenreder* két leánya: *Matila és Rózi* hasonló körülmények közt lettek rosszul. *Harsányi Elemér* kir. ügyész és *Szabó Imre* vizsgálóbíró jelenlétében az időközben a kórházba szállított hullát *Schossberger Sándor és Deák Imre dr.* törv. orvosok felboncolták és kétségtelenül megállapították, hogy *Blumenreder* *hűsmérgezés* áldozata. A megindult vizsgálat kiderítette, hogy az elhalt egy helybeli mészárszékből *romlott sertéshúst* kapott és ennek elfogyasztása okozta a hirtelen halált. A vizsgálat folyamatban van. *Blumenreder* leányai, kik mindketten hasonló mérgezés folytán nagybetegek lettek, ma már minden veszélyen túl vannak. *Blumenreder* vasárnap nagy részvét mellett temették el. — Erélyes, ki-méletlen vizsgálatot és a büös mészárosnak példás megbüntetését követeljük, egyben a város egészségügyi hatóságainak a mészárszékek gyakorabbi megvizsgálását ajánljuk.

Elismerés egy orvosnak. A helybeli ev. ref. temetőben a következő régi sírföldrást olvastuk:

„A szigorú végzet nem ítél!

El síri fogolynak;

Nem korom ellankadt szárnyai nyugszanak itt.

Ifjú valék és hő lánggal dobogó kebelembe

Kontár orvosi kéz ölte el életerőm.”

A sirban *Labáth Emánuel* alussza örök álmát, miután 1817-től 1845-ig leélte földi életét.

Elmaradt lakoma. Vasárnapi számunkban azt írtuk, hogy ma *Csarsch Dezső* törvényszéki elnök tiszteletére lakoma lesz a Mayer-szállodában. Azóta a lakoma rendezői azt határozták, hogy azt magának az elnöknek kikívánságára nem fogják megtartani.

Végleg felmentve. Tudvalévő olvasóközönségünk előtt, hogy *Dungyarszky Bogdán* szenttamási lakos ellen hamis tanúzás miatt bünvádi eljárás folyt az ujvidéki törvényszéknél, amelyből kifolyólag a törvényszék a vád alul felmentette. Az ügy *Harsányi Elemér* ügyész felebbezése folytán a napokban a szegedi ítélőtábla is foglalkoztatta, mely a törvényszék ítéletét indokainál fogva helybenhagyta. Ez az ítélet végérvényes. A táblai tárgyalás *Dungyarszky* személyesen is megjelent védője, *Radovánovics György* ügyvéd kíséretében.

Görög keletiek husvétja. Görög keleti vallású polgártársaink a lehető legszebb májusi időben ünnepelték husvétjukat. Az ünnep legmagasabb akusa vasárnap hajnali három órakor folyt le a feltámadás alkalmával. A körmenetet *Sevics Mitrofan*, ujvidéki gör. kel. püspök vezette fényes papi segédlettel, a kivonult diszszázadot pedig *Wykopal Károly* 6-ik cs. és kir. gy. e. százados vezényelte. Vasárnap és hétfőn az összes helybeli gör. kel. templomokban a szokásos ünnepi istentiszteleteket tartották.

Árad a Duna. Ujra rohamosan árad a Duna és a mai vízállás 5-68 m.

Szétugraszott agitátorpalánták. Szarvason, az ág. ev. főgimnázium és tanítóképezde intézői arra jöttek rá, hogy önző panszlávagitátorok már a tanuló ifjuság lelki békéjének és boldogulásának megzavarásától sem riadnak vissza s hogy e két intézet tanulóifjusága körében egy titkos egyesület alakítottak, a mely a tanulóifjuságnak panszlávizmus részére való meghódítását tűzte ki céljául. A nevezett intézetek vezetői, hogy e veszedelmes munkát egyszersmindenkorra lehetetlenné tegyék, a már megmérgezett ifjuság közül azokat, akik hangadók voltak, az intézetekből kicsapta. E kicsapott diákok közül egyik dr. *Krno Milos* itteni „tótvezér“-nél húzódott meg, mert hiszen mindenki ismeri a maga fajtájából aki nagy-lelkűen biztosította „ügyvédi“ pártfogásáról a kis agitátorcsirát. Jó lenne azonban, ha a

rendőrség is vigyázna erre a foglalkozás nélküli fiatal úrra, nehogy még — *foglalkozzék*.

Ujvidéki színészet.

Szombaton este ismét fényes estéje volt színtársulatunknak. Ez alkalommal került színre „*A tökéletes feleség*“ c. színmű, amelynek méltán van nagy híre. A jó hirre szert tett remek darabban nem is csatlakozott a színház jóformán teljesen betöltött szép közönség, mert amit ez estén a színházban látott és hallott, kielégített minden várakozást. Rendkívül tartalmas maga a színmű s az értékes tartalomhoz méltóan művészi volt az előadás. Színpadi ábrázolása annak a nehéz helyzetnek, amelylyel a ház urnőjévé avanzszirozott volt nevelőnő hosszú időn át küzd az első feleség: „*A tökéletes feleség*“ emlékével, e feleség imfámis rokonságával s az első házasságból származott gyermekkel, akinek az első feleség életében még nevelőnője, cselédje volt. Mert ezt a, bizony nem igen irigylendő képet az életből tárgyazza „*A tökéletes feleség*“. A főszerepek kiváló kezekben voltak. *Mészáros Giza*, a nevelőnőből lett második feleséget nagyon jellemzően játszotta. Kényszerű megalkodásaiban és megsértett önérzetének kitöréseikor egyaránt kitűnő volt. *Almássy Endre* a pipogya és első feleségének emléktől s rokonságától hosszú időn át fogva tartott, de később mégis magát e zavaró befolyásoktól emancipálni tudó *Jesson Filmer*, *Klenovits György* pedig *Jesson Hilary*, a nagylelkű fivér nehéz szerepében szintén nagyon jót nyújtottak. Nagyon kedves volt, aránylag elég terjedelmes szerepében a kis *Szabó Böske*, *Szabó Károly* színházi titkár leánykája, aki az első házasságból származott kis fiút játszotta értelmesen és olyan biztossággal, ahogy csak gyakorlott színészek szoktak játszani. A többi jelentékenyebb szerepekben *Dobi Ferenc*, *Baróthy Antal*, *Mezei Péter*, *Csókásné Julia*, *Kendy Boriska* és *Szomorj Miklós* mindenképpen hozzájárultak az est sikeréhez.

Vasárnap ezuttal is 2 előadás volt, mindkét alkalommal zsúfolt ház előtt.

Délután a „*Hajduk hadnagya*“ c. kellemes operettet adták. A mozgalmas és pazarul kiállított előadás a közönség nagyon jól mulatott s különösen *Krémer*, *Békefiné*, *Bárdos Jolán* és *Mezei Andor* szép énekein, továbbá *Dobi Ferenc* és *Krémer* jóízű mókáin sokat élvezett. Ez alkalommal újból erősen zúgolódott a közönség tekintélyes része amiatt, hogy a földszinti- s az erkélyszékeken ülő hölgyközönség feltett kalappal tartózkodik a színházban, miáltal a mögöttük ülőket az előrelátásban egyenesen megakadályozzák. Ha a közönség magától, nem látja be, hogy a színházba nem lehetetlenül lehetlenebb kalapok mutogatása és szemlélése végett járnak az emberek, gondoskodjék az igazgató ur ennek az absurd állapotnak a megszüntetéséről, nehogy a dologból színházi skandalum keletkezzék.

Este *Gárdonyi Géza*nak, ennek a törül-metszett, zamatos, magyar szépirónak „*Fehér Anna*“ című betyártörténetével próbálkozott színtársulatunk. Valóban csak próbálkozott, mert a darabnak betyáros levegőjébe nem tudta beleélni magát senki a szereplők közül. Hasonló helyzetben volt a közönség s ezért maradt hideg, közönyös az egész előadás alatt. S mindez nem is csuda, mert — hála istennek — olyannyira messze vagyunk már az efféle történetek korától, hogy nem tudja megérteni sem a színész, sem a közönség. Mindazonáltal elismeréssel kell megemlékeznünk *Tóvölgyi Margit*, *Klenovits György*, *Almássy Endre*, *Kendy Boriska* és *Nagy Terus* izléses játékáról s jobb sorsra méltó igyekezetéről. *Baróthy* azonban senki sem vehette észre, hogy — zsidó. S *Krémerék* cigányai is csak névleg voltak cigányok. Mindazonáltal sokan élvezték azt az egészséges szép magyar nyelvet, amelyen *Gárdonyi* e darabját megírta.

Hétfőn a „*Vig özvegy*“ ment telt ház előtt s egyébként is a megszokott olyan sikerrel, aminő egy *vig özvegynek* már dukál. (dr. m. i.)

2734. sz.
Tkv. 1907.

Árverési hirdetmény.

Moravek Irma ujvidéki lakos végrehajtónak Cziczéri Pálné végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 6000 korona tőkekövetelés, ennek 1906. évi november hó 1-ő napjától járó 6% kamatai, 98 kor. 30 fl. perbeli és végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 53 kor. 80 fillér és a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881. évi LX. t.-c. 144. §-a alapján és a 146. §-a értelmében az ujvidéki kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság területén levő és az ujvidéki 932. sz. betétben A. +. I. sorszám alatt felvett Cziczéri Pálné, Lódi Julianna nevében álló 2243. hrszu. 101. négyszögöles 54. ö. i. sz. házra az Atilla-utcában 2899 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Ezen árverés megtartására határidőül 1907. évi június hó 12-ik napjának délutáni 3 órája a kir. törvényszék árverési termébe tüzetik ki.

Árverési feltételek.

1. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatni fognak.
2. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárnak 10%-át vagyis 289 kor. 90 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Ujvidéken, 1907. évi április hó 3-án.

Szabó,

1-1.

kir. törvényszéki bíró.

1348/1907.
tkv. szám.

Árverési hirdetmény.

A titeli királyi járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bauer Gyula ujvidéki lakos végrehajtónak — özvegy Friedmann Józsefné óbecsei lakos végrehajtást szenvedett ellen 300 korona tőke és járulékaíránt folytatott végrehajtási ügyében az ujvidéki királyi törvényszék, s a titeli királyi járásbíró, mint telekkönyvi hatóság területén a tiszakálmánfalvai 122. számú telekkönyvi betétben Brezdicska Lipótné született Kohn Flóra (előbb férjezett Friedmann Józsefné) nevében felvett az A.I. 1-2. sor 713. 71. hrszamu 99 négyszögöl kert e beltelekben s 317 négyszögöles udvarral bíró 186 összeírási ház 2825 korona becsáron nyilvános árverés útján el fog adatni.

Határnapul az 1907. évi május hó 29. napjának délután 3 órája Tiszakálmánfalva község házához kitűzelik, oly hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a becsáron alól is el fog adatni.

Kikiáltási ár a fenti becsár, a melynek 10 %-át venni szándékozók készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi 3333. számú igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt átszolgáltatni kötelesek.

Vevő köteles az árverési vételárat 2 egyenlő részletben és pedig az elsőt 15 nap alatt és a másodikat 45 nap alatt az árverés jogerejétől számítva és pedig mindig az árverés napjától számított 5 %-os kamatokkal együtt a titeli királyi adóhivatal, mint bírósági letéptéztárnál lefizetni.

Kelt Titelen, 1907. évi február hó 12. napján.

A királyi járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál.

olvaashatlan aláírás!
kir. albiró.

Van szerencsém közhírré tenni, hogy ügyvédi irodámat

Ujvidéken, Uri-u. 28. sz. a.

megnyitottam.

Tisztelettel
dr. Rózsa Miksa,
köz- és váltó-ügyvéd

Keresünk

1-2 holdas kert

a Ferenc József gyalogsági laktanya közelében. Jelentkezni lehet a zászlóalj-segéd tiszténél. 91.1-1.

Egy magyar német szerb horvát

levelező vagy levelezőnő

kerestetik valamint egy GYAKORNOK, kik már hasonló üzletben voltak előnyben részesülnek. Ugyanitt 24 drb, I. tölgyfából készült 20 22 Hektós kádak eladó.

Lakits és Vermes,

75-6-5

szeszöföde és ecetgyár.

Egy 12 lóerejű (40 HP)

gőzmozdony (lokomobil)

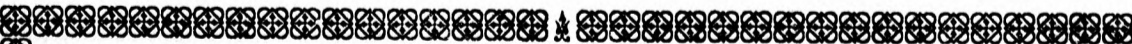
legjobb karban, mely mostanáig üzemben volt, egy erősebb gép beszerzése céljából eladó Wolf és Trostler cégénél Ujvidék. 85.3-2.

GRAND HOTEL MAYER

UJVIDÉK.

I. rendű szálloda.

Jovánovits Pánta áruháza Ujvidéken

FUTAKI-UTCA 2. sz. (Grand Hotel Mayer mellett).

Ajánlja ujonnan felszerelt nagy raktárát: uri- és női-fehérműek, fűzők, keztük, zsebkendők, eső- és napernyők, szövött- és kötött-árak, kézimunkaanyagok, kötő- és horgoló-pamut, női-ruhákhoz való díszítések és szabókellékek.

Az egész raktár nagy mennyiségben felhalmozott izléses és legújabb divatu árukból van összeállítva.

Olcsó árak!

Szolid kiszolgálás!

Fehérműek és fűzők rendelésre, mérték után a legjobb kivitelben készítettnek.

Tisztelettel

Jovánovits Pánta.

Nyomatott Hirschenhauser Benó könyvnyomdájában Ujvidéken.

Med. univ.
Dr. KÁRMÁN JÁNOS
lakását május elsőjétől kezdve
== TEMERINI-UTCA 6. sz. ==
(Farkas-féle házba) helyezte át, hol
orvosi és fogorvosi
gyakorlatát folytatja.
Rendelés: 9-12 és 2-5.
84.8-2.

Répa-Mag óvári, obendorfi
ékendorg javított
óriás Duppani zab. Dollár zab, Székely
és kora amerikai lófogú tengerik Karós és
törpe babok. Gyorsfejlődési Poland china
Magyar-bikák kan-
malacok, Pekingi gácsérok. Lámpánélküli
költőgépek Pekingi kacsa-, emdei lud-,
fehér és fekete Orpington toljásokra elő-
jegyzéseket elfogad
gróf TELEKI ÁRVÉD
drassói uradalmi intézősége. u. p. Konceza.

Mindenemű gyomorhaj, aranyér,
emésztési zavar, időszaki vagy állandó
székrekedés s az ezekkel járó követ-
kezmények legbiztosabb hatású gyógy-
szere az orvosi tekintélyektől ajánlott
Cascara-Sagrada
LABDACS.
(Székesfehérvári korona-pilula).
Ezen nem drasztikus hatású növény
laxansszer, nem rontja a gyomrot, mint
a többi hashajtó, fokozza az étvágyat,
és a beteg működését elősegíti. Egye-
dül szer. melyet a természet nem szok
meg gyakori használat mellett sem.
1 üveg ára (50 labdaosossal) 1 korona.
1 próba dohoz (12 labdaosossal) 30 fillér.
3 korona és 45 fillér előzetes beküldés
mellett 3 üveg vagy 10 dohoz bérmentve
szállítatik. Megrendelések azonnal telje-
sítettnek az egyedüli készítőnél: Czollner
Vincze „Magyar korona” gyógyszerár-
tárban, Székesfehérvárott (Gróf Zichy-ház)
42.30-14.